

Angela Miklavčič in tretio Ivana Merhar. Ama- lija Kecelj, učiteljica v Šenčurju, obiskuje tečaj za meščanske šole; nadomestuje jo izprashana učiteljska kandidatinja Antonija Jaklič, Karel Mahkota, učitelj v Tržiču, ki je imenovan na slovensko državno službo v Trstu, na njegovo mesto pride kot suplentinja Ana Fajdiga. Rudolf Gašperin, učitelj v Škofji Loki je dobil službo v Devinu na Primorskem; nadomestuje ga suplentinja Ivana Valenčič. Leo Pirovje je odšel iz Javorja na Jesenic, v Javorjih pa je provizorično nastavljen izprashani učiteljski kandidat Leopold Ažman. Marija Pogačnik, učiteljica v Poljanah, je odpuščena iz šolske službe. Dvorazrednica v Poljanah se razširi v trirazrednico; provizorično sta nastavljeni izprashani učiteljski kandidati Florijan Gostič in Vilhelmina Vidic. — Krajni šolski svet v Železnikih prosi za razširjenje ondotne dvorazrednice v širirazrednico. Ker je ondotni šolski okoliš premajhen, oziroma premalo šolodolžnih otrok, naj bi se vasi Češnjica in Studeno iz selškega in Rudno iz dražiškega šolskega okoliša izšola in všolale v železniškega. Prošnji se ugodni Predlog gleda napredovanja nekaterih učiteljev v višji plačilni razred, kakor tudi v neki disciplinarni zadevi se ugodno reši. Vilku Rusu, učitelju v Kranju, se pripozna druga starostna doklada.

Iz seje ožjega in pomožnega e. kr. okr. šol. sveta tolminskega nam poročajo: V prvo plačilno vrsto se pomakne Julij Kogoj; v drugo se pomakneta Katrica Brezavščekova in Ljudmila Zavrtanikova. En učitelj dobi podporo v znesku 100 K. Nanoval se ustanovi šola v Sužidu in Podbeli. I. petletnino dobita učiteljici Berta Pavličkova in Marica Perinova. Trebše Ivan dobi IV. petletnino. En učitelj dobi dopust do 31. decembra t. l. zaradi bolezni. Sprejme se proračun za l. 1909. V pokritje troškov se bo pobiralo 100% doklado na izravne davke.

Umetno-strokovna obrtna šola v Ljubljani. Josip Mercina, mizar v pomorskom arzenalu v Pulju, je imenovan za delovodjo na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani. Poučeval bo kot staleu potovalni učitelj mizarstva v Šolkanu pri Gorici.

Iz štajerskega deželnega šolskega sveta. Deška in dekliska širirazrednici v Hrastniku sta se razširili v petrazrednici. Stalna učiteljica sta postala Fran Winkler na nemški šoli v Konjcih in Josip Jamnik v Rači pri vasi na Cmureku.

Otroški vrtec ustanove v Idriji. Vlada je pravila že potrdila.

Ljudsko izobraževalno društvo Akademija ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, 16. t. m., ob 8. zvečer v hotelu Ilirija. Na dnevnu rednu so poročila društvenih funkcionarjev, volitve novega odbora ter razgovor o načrtu za prihodnje delovanje, posebno glede nadalj-vanja hrvaskih vseučiliških predavanj v Ljubljani. Na obilno udeležbo vabi odbor.

Učiteljske vesti na Koroškem. Za voditeljaenorazrednice na Krčanjih je imenovan Nemeč Josip Huber od Sv. Krv. (To šolo obiskuje le neznanen odstotek otrok, ki že znajo od doma nemško.) Za voditeljaenorazrednice na Strmcu je imenovan Valentin Kovac, dosedaj podučitelj v Šmihelu pri Piberku. Podučitelj Karel Doberšek je premeščen iz Podgorja na Ojstrico, Rudolf Potočnik pa iz Djekš v Guštanj.

Učiteljstvo na mariborski obrtni šoli pozivlja slovenske vajence, naj pristopijo k nemškemu "Turnvereinu". Tudi slovensko govorenje zabranjuje.

Umrl je bivši češki državni poslanec šolski ravnatelj Jožef Heinrich.

"Cvetoeče Šulferjanske šole", piše zadnja "Marburgerica" ter poroča iz Velenja, da je na tamošnji nemški šoli 60 slovenskih otrok. Jako dobro baje napreduje tudi šola v Šoštanju. Slovenski starši, ali res nimate več nobene ljubezni do svojih otrok, da jih pošljate v te poneumjajalnice, iz katerih bodo po preteku šestih šolskih let izstopili bolj zabitki kot so vstopili vanje?! Sramota za slovenskega očeta, slovensko mater, da da svojega otroka v nemško šolo!

Osebne vesti na Kranjskem. Zaradi bolezni je dobit dopust Franc Povše v Osvinici, na njegovo mesto pa pride absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Nosanova.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani. Z novembrom t. l. se otvorí pripravljalni razred za slovensko trgovsko šolo v Ljubljani in zadržna šola. V pripravljalni razred se bodo sprejemali učenci, ki so dovršili najmanj ljudsko šolo in so stari 13 let, na zadržno šolo pa učenci, ki so dovršili ljudsko šolo in so stari 16 let. V pripravljalnem razredu znaša šolnina 50 K. pouk na zadržni šoli je brezplačen; deželni odbor kranjski pa lahko oprosti tudi plačevanje šolnine v pripravljalnem razredu. Vpisovanje se bo vršilo dne 13. in 14. novembra ob 9. dopoldne na prej v II. nadstropju hiše na Kongresnem trgu št. 2. Učenci naj se takrat zglaše osebno v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov pri ravnateljstvu ter naj prineso s seboj krstui list in zadnje šolsko izprščevalo. Redni pouk se prične dne 18. novembra.

Klerikalci na Koroškem snujejo svoje posebno šolsko društvo, ki se bo imenovalo "Krščansko socialno slovensko šolsko društvo za Koroško". Pravila tega društva

so že potrjena. Sicer je to društvo konkurenčno društvo naši družbi sv. Cirila in Metoda ali včas temu nas samo veseli, da se ustvari nova organizacija v prostem slovenskega šolstva. Nekaj novih ljudi in nekaj novih podpornikov se bo v to novo organizacijo vsekakor dobito za slovensko šolstvo. In tekmovanje bodi svobodno. Nekam čudno pa je vsekakor, da prav sedaj nadlegujejo družba sv. Cirila in Metoda za denar za šolo v Št. Jakobu prav tisti krog, ki so ustanovili "Krščansko socialno šolsko društvo" v namen, da bi z njim izpodrinili družbo sv. Cirila in Metoda. Boljše je, da koncentrujemo svoje moći, nego pa da jih cepimo in s tem slabimo!

Popravek. V predzadnji številki smo v "Književnosti in umetnosti" objavili oceno Lavtarjeve računice. V zadnji vrsti stoji za besedo šole vprašaj, ki ga je treba izpremeniti v klicaj!

Solsko zdravstvo.

Ne zavijajte jestvin v časnike! Vedno zopet opazujemo, da zavijajo ljudje jestvine v časnike. To moramo grajati. Prvič ni ravno okusno, ako se kakega kosa kruha drži tiskarsko črnilo, drugič treba pomisliti, kje je časniški papir že vse bil in skoz kake roke je potoval, preden smo zavili vanj svojo jed. Tudi nadežljive bolezni prenaša časniški papir. Po mislite, da je časopis bral morda kak jetičen človek in kašjal vanj. Občinstvo naj bi bilo v tem pogledu energično in zahtevalo po prodajalnicah odločno, da se zavijajo jestvine le v čist, nepotiskan papir. Ako vam trgovec zavije sladkor ali sir v časopis, ne sprejmite ga. No, po mestih je dandanes v tem oziru povprečno malo grajati; a toliko več po deželi, kjer je zdravstvo pastorka.

Zastrupila se je z grozdjem. Na nadškojskem trgu v Zagrebu so našli te dni 22-letno dekle, ki je ležalo v nezavesti. Dekle so odvedli v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč. Zdravnik so konstatovali zastrupljenje z modro galico s tem, ker je omenjen dekle zbalzo grozdje, ne da bi ga bilo prej opralo.

Ošpice razsajajo epidemijo v šolskem okrožju Podzemelj pri Črnomlju. Zbolelo je 87 otrok.

Oči šolske mladine. Neki list za šolsko higieno daje povodom začetka šol sledče nauke, kako obvarovati oči škode: 1. Ne menaj nikoli oči z neumitimi prsti. Ako ti je kaj padlo v oko, odstrani smet na ta način, da potegneš zgornjo trepalnico čez spodnjo; ako smet noče iz očesa, potem pojdi k zdravniku. — 2. Ne opravljaj dolgotrajnih del, ki utrjavajo oči, na primer šivanje, vezenje; menjaj večkrat s takimi deli. Ne čitaj, ne piši, ne riši nikdar pri slabih dnevnih svetlobi, v mraku, v somraku, kakor tudi pri slabih svetilkah. Tudi na klavir ne igraj predolgo, kadar ni svetlo; pri luči sploh ne igraj na klavir. Ne glej v solnce in ne čitej s tabel in kart, ki se blišče. Kadarki pišeš, ti mora prihajati svetloba od leve strani na papir ali tablico. — 3. Pri branju in pisanku moraš pokonci sedeti, glave ne imej sklonjene. Čitanko in tablico imej precej oddaljeno od oči. Dobro pisanje in tiskanje ne beri. — 4. Ne čitaj zvečer v postelji, aко nimaš svetle luči in ako nimaš visokega vzglavlja. — 5. Knjige in pisanko imej vedno ravno pred seboj; glava mora gledati naravnost, ne postrani. — 6. Glej, da boš inel nege na suhem in na gorkem. Ne nosi tesnih oblik, zlasti ne tesnih ovratnikov. — 7. Ne sedaj preblizu vroče peči. — 8. Ne piši v zvezke, ki so križem črtani, in tablico vedno dobro izbrisi. — 9. Ako ne vidiš na šolsko tablico, ako te oči pri branju bole, ako se ti dela megla pred očmi, povej to učitelju. — 10. Ako si dolgo bral ali pisal, pusti očem, da se malo odpocijo; najbolje da gledaš v daljavo, če mogoče v zeleno naravo. — 11. Pazi si pokvariti želodec. Ne piši žganji pijač, močnega čaja ali kave, ne jej močno popranih jedi. — 12. Ne pripogibaj se prevečkrat, ne vzdiguj težkih stvari. — 13. Ako ti oči zbole, pojdi takoj k zdravniku. — 14. Skrbi za zdravje oči s tem, da boš pridno zračil spalnico; ne posedaj v zakajenih sobah.

Razgled po šolskem svetu.

— Srbski srednješole. Dne 25. t. m. so imeli v Belgradu srednješolci shod, kjer so pozvali srednješolce v Londonu, Parizu, Petrogradi in Rimu, naj protestuje proti Avstriji.

Ruska dijaška stavka. Iz Petrograda javljajo, da je stavka russkih vseučilišnikov končana.

Madžarski dijaki na zagrebškem vseučilišču. "Obzor" poroča, da se je teh dni v Zagrebu na zagrebško vseučilišče 20 madžarskih dijakov, ki so vsi do enega stipendisti madžarske vlade. Seveda ni te mlade Madjare dovedla v Zagreb želja po znanosti, marveč je očitno, da imajo ti dijaki, poslani na Hrvaško, povsem drugo misijo, ki ima samo eno svrhu, to je, da se naučijo hrvaški in da bodo usposobljeni za uradnike v hrvaških pokrajinalih in to tudi v Bosni in Hercegovini. Dosej ni bil še nikdar vpisan na zagrebško vseučilišče noben Madjar.

Italijanska pravna fakulteta se ustanovi na Dunaju in bo popolnoma samou-

stojna, kakor poročajo listi. Italijani so torej le nekaj dosegli v vseučiliškem vprašanju, in mi jim ne zavidamo tega. Pač se pa moramo vprašati, kdaj tudi nam pride vesela vest, da se je pričelo resno misliti pri vladu za ustanovitev slovenskega vseučilišča sli da bi vsaj začetkom imeli le pravno fakulteto. Za enkrat se zadovoljimo tudi s to, toda vlad je gluha za slovenske kulturne zhteve.

Beda dunajskih dijakov. Zaradi draginje, zlasti draginje mess, so morale tudi dunajski ljudske in dijaške kuhinje zvišati cene mesna. Posledica je bila, da so se morali ubožni dijaki odreči mesnim jedilom. To nam kaže tudi največja dijaška kuhinja v Avstriji, mensa academica, ki za razmerno majhno ceno daje visokošolcem dobro in izdatno hrano. Lansko leto je padlo število mesnih porej za okrog 50.000, namreč od 306.807 na 251.788 porej. Mensa hrana postaja za ubogega dijaka vedno bolj luksus, mora se hrani z rastlinsko hrano, ki je pa za mlade ljudi neverna. Dočim je padel v mensi academici konzum mesa, je na rastel konzum sočivja in močnatih jedil, in sicer pri močnatih jedih od 97.316 na 104.228, pri sočivju pa od 76.857 na 133.418, to je toliko kakor: veliko število dijakov mora biti neprostoljno vegetarijanci, zadovoljiti se mora le z močnato jedjo ali celo le s prikuho in koščkom kruha.

Izprememba državnega šolskega zakona. Minister za uk in bogoslužje je odredil, da se imajo izbrati vsi tisti paragrafi državnega šolskega zakona, ki so potreben izpremembe.

Abstinencija švedske mladine. Abstinentska zveza švedskih studentov ima 11.650 članov v 216 odborih. Zveza se je sedaj sklenila z zvezo abstinentnih učiteljev in dobiva 2000 K drž. podpore.

Listnica uredništva.

A. M.: Porabimo, kar se bo dalo. — Darove za suspendiranega tovarnika sprejemata naša uredništvo. Ta se zahvaljuje darovalcem za darovanih 21 K ter Tolminskemu učitvu, ki je dandanes v postopkih za dopolnjanje 40 K. Prosimo še daljnih darov, ker je beda velika.

Uradni razpis učiteljskih služb.

Št. 2792. Kranjsko. 183 1—1

Na petrazredni ljudski šoli v Loškem Potoku se razpisuje nadučiteljsko mesto s postavnimi prejemki in z vkljutim prostega stanovanja v stalno nameščenje.

Prosilec za stalno nameščenje, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, morajo dokazati z državno-zdravniškim izprščevalom, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

Pravilno opredeljene prošnje je predpisanih službenim potom tuuradno predlagati do 3. decembra 1908.

C. kr. okr. šolski svet Kočevje,
dne 28. oktobra 1908.

Zahvale na zahtevanje zastonj in franko.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štambilje za datum, vsakovrstni klišči, monogrami itd. itd. 52 40

Ceniki gratis in franko.

Ustanovljen 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih bary, laka in firneža v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6
nasproti hotela "Union"

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njiju priznano najboljši, črni, medi 19 52—45

lak za šolske table.

Zalogo šolskih zvezkov

za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) za Kranjsko po F. Levčevim lepo-pisu iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom priporoča 53 26—22

A. Umek v Brežicah in Krškem.

Uzorce na zahtevanje zastonj in franko.

Vsem onim, ki ljubijo žalhtno kapljico in dobro kuhinjo z vedno svežimi raznovrstnimi jedili priporoča svojo nanovo urejeno

restavracio

kakor tudi moderno opredeljene in cenene

♦ hotel ♦

Južni kolodvor

nasproti kolodvoru

A. Seidel,

restavrator.</p